WeavePoint 6 Mini

Handledning

Mini är tänkt att vara ett säkert hjälpmedel för att ta reda på vad som händer med väven om uppknytningen eller trampningen ändras, eller om man skyttlar in andra färger. Att använda ett vävprogram är snabbare än att testa i vävstolen – och det sparar garn. Man kan också testa nya uppsättningar genom att göra nya solvningar.

Handledningen bygger på idén att först gå på upptäcktsfärd i programmet genom att studera exempel och följa en del instruktioner. Först längre fram i handledningen kommer en genomgång av programmets arbetsverktyg.

Det återkommande tecknet *market anger att här kan man följa en arbetsgång genom hela handledningen. Följ anvisningarna steg för steg för att rita en tuskaft – färgsätta väven – spara mönstret – konstruera en kypert och ändra den till en rutig kypert – upprepa – rita mönster och randningar – göra en vävuträkning och en enkel vävsedel.*

Till programmet hör ett antal exempel. Med hjälp av dem kan man studera bindningar och mönster. Exemplen finns beskrivna i särskilda avsnitt i handledningen för att belysa framställningen.

I programmets Hjälp-filer finns en genomgång av alla programmets kommandon. Den beskrivningen finns också som en särskild fil, som heter *Referens*. Den kan användas som en uppslagsbok för att lära mer om vad WeavePoint Mini kan.

Project Planner är ett separat program, som följer med WeavePoint. Det är en vävkalkylator som gör alla de beräkningar som behövs inför en uppsättning.

Att använda ett vävprogram

I vävbeskrivningar visas oftast bara inredningen – solvningen, uppknytningen och trampningen – men inte bindningen, dvs hur varp och inslag flätas samman. Om man vill göra förändringar i väven behöver man veta hur trådarna binder och hur mönstret ser ut med färger i varp och inslag.

Hur trådarna binder i en väv brukar illustreras genom att bindningen tecknas upp på ett rutpapper, där de lodräta rutraderna betyder varptrådar och de vågräta rutraderna betyder inslagstrådar. En fylld röd ruta betyder vanligtvis att varptråden är sänkt och att inslaget syns.

Det är ett tidsödande arbete att med utgångspunkt från inredningen konstruera bindemönstret för hand. Här är ett vävprogram till stor hjälp. När inredningen ritas in i datorn konstruerar vävprogrammet bindemönstret. Om man sedan förändrar bindemönstret så ändras samtidigt inredningen. Det finns en väsentlig skillnad mellan att rita för hand på rutpapper och att rita med hjälp av WeavePoint. När man använder papper och penna ritar man utan att ta hänsyn till varp- och inslagsfärger. WeavePoint däremot utgår från att väven består av färgade trådar. Rutorna är egentligen trådar och man kan också välja att visa dem på det sättet. Innan man lägger in sina egna färger är rutorna endast röda och vita. Det ser då ut som när man ritar på rutpapper med rödpenna.

På datorn fyller man inte rutorna med färg, utan man markerar att varptråden ska vara sänkt och att inslagets färg ska synas. Programmet tar hela tiden med i beräkningen vilka färger som lagts in i varp och inslag. Rutan får då den färg som inslaget har. Det här gör datorn till ett suveränt redskap för att visa färgeffekter för olika bindningar.

Arbetsgång

Skärmbilden visar solvning, uppknytning, trampning och bindemönster. I enlighet med skandinavisk tradition ligger solvningen under bindemönstret. Översta skaftet och höger trampa räknas som nummer 1. Bindemönstret visas som ett rutsystem.

Det finns andra sätt att visa bindemönstret och andra sätt att arrangera arbetsytan på skärmen. I bilden ovan visas bindemönstret som trådar. Läs mer i referensdelen eller i Hjälp-filerna.

Rita

Penna – Rita fritt

Linje – Dra linjer

Pennan och Linjen väljs med snabbknapparna. Tryck på vänster musknapp för att rita. Tryck på höger musknapp för att sudda. För att sudda ett längre avsnitt i solvning och trampning ställer man pekaren på ett ställe, håller ner höger musknapp och drar utefter solvningen/trampningen.

För att rita linjer ställer man pekaren där linjen ska börja, håller vänster musknapp intryckt, drar ut linjen till den punkt där den ska sluta och släpper musknappen. Med både Penna och Linje kan man fylla enskilda rutor genom att klicka i rutan.

Zoom

Klicka till vänster eller till höger om reglaget för att öka eller minska storleken på rutorna.

För att kunna se mer av varpen och fler inslag på skärmen väljer man en lägre zoom. Rulla fönstret med hjälp av rullningslisterna som finns till höger om och under fönstret. Med en scrollmus rullar man fönstret i höjdled.

Nytt

Med Arkiv Nytt öppnas denna dialogruta. Välj de inställningar som ska gälla för mönstret.

Nytt mönster		
Mönstrets storlek	Skäl	
Varptrådar: 2400 🚔	C Höjning	
Inslag: 2400 🚔	Sänkning	
Skaft 4	Trampor: 2	
✓ Använd WeavePoint's standard färgpalett		
ОК	Avbryt	

Använd WeavePoints standard färgpalett för att se bindemönstret med röd färg.

Välj Arkiv | Nytt. Gör de val som bilden visar.

Rita en inredning

Nu ritas bindemönstret upp:

Den vita rutraden under mönstret visar varpfärgen och den röda till höger inslagsfärgen.

∞

Välj Alternativ | Inställningar | Skärmbild | Som trådar. Då syns tydligt att rutorna motsvarar varptrådar och inslag.

Här är varptrådarna färgade ljust grå för att synas mot den vita bakgrunden.

Spara, Spara som..., Ångra, Rensa, Öppna

Välj Arkiv|Spara som...och skriv in ett namn – t.ex. tuskaft 1 – i rutan Filnamn.

Spara mönstret med nya namn efter hand, t.ex. tuskaft 1, tuskaft 2 etc. Då är det lätt att gå tillbaka om man gör fel. När mönstret är färdigt slänger man alla filer utom den sista i papperskorgen.

Välj Arkiv | Spara som... för att spara mönstret med ett nytt namn. Med valet Spara kommer det aktuella mönstret att sparas över och alltså ersätta det tidigare.

Redigera | Ångra tar bort det den senaste åtgärden.

Använd Redigera | Rensa för att sudda ut en solvning, trampning eller uppknytning.

Rensa färger återställer färgerna till färg 0 och 6 – vitt och rött i standardpaletten. I en flerfärgad vävnad kan det vara svårt att se bindningen. Använd Rensa färger för att se bindemönstret.

Med Arkiv | Öppna hämtar man in ett sparat mönster.

Lägga till färger

WeavePoint arbetar med varptrådar och inslag, alltså är det dessa man färgsätter. Varpens färger lägger man in i färgordningen nedanför solvningen och inslagens färger lägger man in i färgordningen till höger om trampningen.

Gå tillbaka till att visa bindemönstret med rutor. Alternativ|Inställningar| Skärmbild. Programmet arbetar långsammare med valet Som trådar.

Visa Paletten med Alternativ|Visa färgpalett. Paletten kan flyttas till ett annat ställe på skärmen.

Man väljer färg genom att klicka på den färg i färgpaletten eller färglådan man vill använda. Nedersta fältet på paletten visar den valda färgen

Genom att dubbelklicka på en färg i färgpaletten kommer man till Windows färgdialog, där man kan blanda egna färger. Man blandar en färg och klickar OK.

Fortsätt på tuskaftsmönstret:

Välj en färg och klicka på första rutan i varpens färgordning. Färglägg varpen med t.ex. varannan mörkblå, varannan ljusblå.

Färglägg inslaget på samma sätt.

Den högra bildens inslag är lite ljusare – då framträder trådarnas flätning tydligt.

Genom att, som i exemplet ovan, kombinera en bindning med att använda omväxlande mörka och ljusa färger i varp och inslag uppstår en småmönstrad effekt som kallas färgeffekt.

Att för hand teckna upp färgeffekter är tidsödande, men eftersom WeavePoint automatiskt lägger in trådarnas färg får man här färgeffekterna "på köpet".

I exempelmappen finns flera färgeffekter. De är gjorda så att man också kan visa dem med vit varp och rött inslag och på så sätt se bindningen.

Studera bilderna och mönstren i exempelmappen för att se sambandet mellan inredning, bindemönster och färger. Ändra färgerna i varp och inslag för att få fram andra effekter.

Ur exempelmappen

Gör så här för att se bindningarna i exemplens färgeffekter:

- i Öppna ett av exemplen.
- Wälj Redigera | Rensa | Färger.

()

van Keuigera Kensa Franger.

Gå tillbaka till färgeffekten med Redigera | Ångra eller Crtl+Z

Peppar och salt

Kuntväv

Tuskaft får en lång- eller tvärrandig effekt med varannan tråd ljus och varannan tråd mörk. Genom att växla ordning får man ett flätat intryck.

Pepita

Hundtand

Färgeffekternas bindemönster:

Tuskaft bindemönster

Batavia bindemönster

Börja på nytt mönster

Om man har ett mönster på skärmen och vill börja med tomt mönster väljer man Arkiv | Nytt.

När man väljer Nytt, och markerat WeavePoints standardpalett, väljs varp- och inslagsfärger så att en markerad ruta kommer att vara röd.

Färdiga inredningar

I menyn Inredningar kan man välja ett antal färdiga solvningar, trampningar och uppknytningar. Läs mer om dem i referensdelen.

Det antal skaft och trampor man valt kommer att fyllas med den valda solvningen/ trampningen.

I Inredningar finns också färdiga färgordningar för varpen och inslaget. A och B är svart och ljust grått i standardpaletten. a och b är lite ljusare – mörkt grått och vitt.

Genom att använda exempelvis AB i varpen och ab i inslaget får man en liten skillnad och kan lättare se hur trådarna binder.

Ur exempelmappen

Visar vad som händer med olika solvningar och trampningar.

Provduk – del av mönstret.

Upprepa

Det räcker att rita upp en enda rapport av mönstret. Med Redigera | Upprepa kan man sedan upprepa rapporten över hela mönsterytan. Mönsterstorleken 2 400 varptrådar och 2 400 inslagstrådar är förvalt. Välj en annan storlek i Alternativ | Inställningar | Mönster.

Om det mönster som finns på skärmen har 4 skaft och 4 trampor: Välj Redigera | Rensa allt. Annars: Arkiv | Nytt och välj 4 skaft och 4 trampor

Rita en rapport av en 4-skafts kypert

Välj Redigera | Upprepa eller klicka på snabbknappen

Spara mönster som *Batavia 1*.

Man kan göra ändringar i solvningen och trampningen och upprepa ändringen med hjälp av markeraverktyget.

Rita om solvningen enligt bilden.

Klicka på Gr att välja markera-verktyget. Nu syns en liten ruta bredvid pekaren som visar att markera är valt. Dra en ruta omkring den del som ska upprepas.

∞

Klicka på snabbknappen Upprepa eller välj Redigera|Upprepa.

Gör samma sak i trampningen.

Ur exempelmappen

Här följer fler kypertbindningar och bindningar som bygger på kypert.

Fiskben

Rutigt tyg

I ett fiskbensmönster vänder inte kypertlinjerna i spets, utan bryter så att det blir s.k. skarp anslutning där diagonalen vänder. Det rutiga tyget har samma bindning, men rutig och med olika antal trådar i rutorna.

Flätbindning

Rutig spetskypert 8 skaft

Rutig spetskypert 16 skaft Eklövskransen

Färgerna visar en oblekt varp med ett blekt inslag.

Markera – Klippa och Klistra

I solvningen, trampningen och färgordningarna kan man använda Klippa ut, Kopiera och Klistra in.

Använd först markera-verktyget och dra en ruta omkring det avsnitt som ska väljas ut. Klicka därefter på Redigera | Kopiera eller Klipp ut. Kopiera kommer att kopiera det valda avsnittet. Klipp ut gör samma sak, men tar samtidigt bort avsnittet.

Välj var avsnittet ska klistras in. Det räcker att markera första varptråden eller inslaget, hela kopian kommer att klistras in.

Efter att ha använt markera kan man återgå till att rita med Linje genom att högerklicka.

Infoga och ta bort

Med tangenterna Insert och Delete kan man lägga till respektive ta bort varptrådar och inslag. Placera markören där en tråd/inslag ska läggas till eller tas bort och tryck Insert eller Delete.

I Redigerameny (Redigera | Utan färger) kan man välja om färgordningen ska påverkas eller inte.

Färgpaletten

Har man skapat en palett med färger som kan vara användbar i fler sammanhang är det praktiskt att även spara den filen under ett namn som visar att den innehåller en färdig palett. När man sedan vill använda paletten till ett mönster öppnar man den filen och ger den ett nytt namn.

Den senast använda paletten används för ett nytt mönster om man inte markerar WeavePoints standardpalett i Arkiv | Nytt.

Rita mönster

Det går att rita mönster i Miniversionen. Det kan vara mönster som ska upprepas på olika sätt, som partimönster, mönster till stickning, eller damastmönster till en liten dragrustning.

Rita en solvning och en trampning och rita sedan i bindemönstret. Mönstret upprepar sig i enlighet med solvningen och trampningen.

Observera att mönstret **Blommor** nedan inte är en bindning.

Blommor

Damastmönster

Man kan rita damastmönster med upp till 16 mönsterskaft. Använd dubbeltrampning för att få en dragnota.

Välj dubbeltrampning i Inställningar | Vävstol.

Gör en solvning, t.ex en spetssolvning, och en uppknytning rakt igenom. Uppknytningen motsvarar kopplingen mellan mönsterskaft och draghandtag. Mönsterskaftet längst bak går till höger draghandtag. Med valet dubbeltrampning gå det inte att rita i bindemönstret.

Rita i trampningen. Trampnotan används som dragnota när du väver.

Damast Blommor

Solvning och dragnota förändrad.

Ändra solvningen och se vad som händer med mönstret. Tänk på att det finns andra sätt att solva än spetssolvning och rakt genomgående.

Ändra i dragnotan. Variationerna är oändliga.

Spara när ett mönster verkar intressant. Gör förändringarna i nedre högra hörnet, det vill säg i början av solvningen och

trampningen – då går det enklast att sedan upprepa och fylla ytan med det nya mönstret. Använd markeraverktyget och upprepakommandot.

Partimönster

Det är enkelt att använda programmet för att rita ett partimönster, fylla hela ytan och lägga till en bård. Sedan kan man bedöma resultatet.

Partimönster 1

Partimönster 2

Partimönster 1 och 2 är på fyra partier och kan användas till daldräll, jämtlandsdräll mm.

Partimönster 3

Partimönster 3 är på två partier och kan användas till dräll och halvdräll.

Stickning

Man kan använda programmet för att rita ett mönster för stickning. Eftersom WeavePoint är ett vävprogram kan man inte färglägga enskilda rutor. Det är enklast att tänka sig en bottenfärg och att man stickar samtidigt med den och en annan färg. Se inslagsordningen. För att visa tvärränder måste man använda en "trampa".

Stickning

Selburose mönster från Norge.

Ränder

Använd programmet till att göra randningar. Välj endast två skaft och trampor så att inredningen tar så lite plats som möjligt. Använd Utan rutor för att färgerna ska framträda klart Tänk dig att varje ruta är ett antal trådar, annars kanske inte hela randningen ryms på skärmen och det blir svårt att bedöma resultatet.

För att rita ränder på längden: Lägg in en solvning och färglägg varpen. Inslagsfärgen spelar ingen roll.

Långrandigt

För att rita tvärrandigt: Lägg in en solvning, en trampning och fyll hela uppknytningen. Färglägg inslaget. Varpfärgen spelar ingen roll.

Tvärrandigt

Arbetsverktygen

Arrangera arbetsytan

I svensk vävtradition, och när man ritar för hand, betyder en fylld ruta att varptråden är sänkt. Solvnotan brukar finnas under bindemönstret med skaft 1 högst upp. Trampningen brukar ligga till höger om bindemönstret med trampa 1 till höger. Det vanliga är att första tråden är längst till höger och att första inslaget ligger längst ner.

I de flesta andra länder och i maskinvävning markerar man att varptrådarna ska höjas. I en del äldre vävböcker visas ibland solvnotan ovanför bindemönstret. I amerikanska vävtidskrifter ligger ibland första inslaget längst upp.

Om man använder en sådan vävnota kan man därför behöva ändra placeringen på solvnotan och vilken varptråd och vilket inslag som ska räknas som nummer 1. Inställningarna kan ändras när man arbetar med mönstret.

I dialogrutorna under Alternativ | Inställningar väljer man hur mönstret med inredning ska komma att se ut på skärmen och i utskrift.

Läs i Referensdelen och i Hjälp-filerna om de olika valen.

Verktygsraden

På verktygsraden finns dels verktyg som man endast når där, dels snabbknappar till funktioner som också finns under menyer.

🗱 WeavePoint Mini -			_ 7 X	
Arkiv Redigera Inredningar Alternativ Hjälp				
🖻 🖶 🔌 🔨 🖧 🐹 👘 🛶		6		
ß	Öppna	Arkiv Öppna, Ctrl+O		
	Spara.	ArkivSpara, Ctrl+S		
N	Penna – Rita fritt			
\mathbf{i}	Linje – Dra linjer			
Ц	Markera			
	Upprepa	Redigera Upprepa, Ctrl+R		
9	Zoom	Alternativ Zoom		
\boxtimes	Inställningar	Alternativ Inställningar		
	Färgpalett	Alternativ Visa färgpalett		
6 🗸	Färglåda	Visar vald färg.		

Statusraden

Statusraden längst ner på skärmen visar vilka varptrådar och inslag det aktuella fönstret omfattar. Markörens position visas också. Peka på varp- och inslagsordningarna för att visa färgindex (färgens nummer). Längst till höger anges om mönster är ritat med höjda eller sänkta varptrådar, liksom valet utan färger eller med färger.

Använda tangenter

I många fall kan det vara snabbare, och skonsammare mot kroppen, att använda tangentbordet i stället för musen.

I solvning, trampning och uppknytning kan man rita med tangenterna. Tangentläge når man från redigeramenyn, men det är enklare att välja med funktionstangenterna.

Solvning:	F2
Trampning	F3
Uppknytning	F4
Återgå	Esc

Använd piltangenterna för att flytta markören, mellanslagstangenten för att fylla en ruta eller sudda en fylld ryta. När man markerat en ruta i solvningen och trampningen flyttas markören automatiskt till nästa ruta. Det här är användbart när man arbetar med ett stort mönster i liten zoom.

Snabbkommandon

Med P-tangenten väljer man Penna. Med L-tangenten väljer man Linjer. Med M-tangenten väljer man Markera. Med S-tangenten stegar man mellan Penna, Linje och Markera.

Öka och minska zoom med höger och vänster piltangent. Home och End växlar mellan minsta och största zoom. Insert och Delete lägger till resp tar bort varptrådar och inslag.

Öppna	Crtl+O
Spara	Ctrl+S
Nytt	Ctrl+N
Ångra	Ctrl+Z
Upprepa	Ctrl+R
Klipp ut	Ctrl+X
Kopiera	Ctrl+C
Klistra in	Ctrl+V
Utan färger	Ctrl+L
Ta bort	Delete

Visa hjälp

När man markerat ett kommando i menyraden eller öppnat en dialogruta kan man trycka F1 för att visa hjälpfilen för det avsnittet.

Ytterligare snabbkommandon

Välj en färg från färgordningarna genom att högerklicka på den. Med Högerklick återgår man från Markera till Linje.

Bolster

färdigt tyg

Bolster med inredning och som tyg med 15 varptrådar/cm och 25 inslag/cm.

Plattväv

Bindemönster som trådar och en del av mönstret visat som tyg.

Irma mönster från Adelsö.

Här visas ett exempel på att man kan solva och trampa annat sätt än rakt genomgående eller i spets.

Project Planner

Vävuträkningar och vävnota

Under menyn Alternativ finns Project Planner. Det är en behändig kalkylator att använda när man planerar sin vävning. Alla formler som används när man räknar ut en väv finns inlagda.

Man kan fylla i vävnotan i vilken ordning som helst. Utgå t.ex. från den färdiga längden och bredden, eller från antalet varptrådar som ska varpas. Fyll sedan i trådtätheten. Det är tätheten i skeden och inslagstätheten i vävstolen programmet arbetar med. Istället för den färdiga bredden kan man ange skedbredden.

I rutan för Provvävning skriver man in allt extra som ska vävas – prover, förvävningar etc. I rutan för Tillägg skriver man in allt extra som inte vävs – fransar, extra nedklippningar etc. Ändra värdena för krympning och invävning till egna.

För att beräkna garnåtgången fyller man i rutorna för Garnåtgång. Där beräknas också kostnaden. När vävnotan är ifylld kan man ändra i den hur som helst. När en siffra ändras, räknas de andra värdena om.

Kontrollera alla uppgifter när vävnotan är färdig, så att inte de värden som är väsentliga har räknats om. ProjektPlanner utgår från att de viktiga uppgifterna är de färdiga måtten.

I Anteckningar kan man skriva in garnkvalitet, sked mm. Anteckningarna skrivs sedan ut tillsammans med uträkningarna.

Två enkla vävnotor

I WeavePoints exempel finns *Rand* och i Project Planner finns en vävuträkning med samma namn.

Skriv ut en vävnota från Project Planner.

Välj Alternativ | Project Planner.

- I Project Planner: Arkiv | Öppna. Öppna *Rand.wpp* som finns i Exempel mappen. Här finns ett förslag till kvalité och storlek på en löparväv.
- Iakttag vad som händer om siffrorna ändras.
- Klicka på Anteckningar. Där kan man skriva in garnkvalité, sked mm. Anteckningarna skrivs ut på samma papper som Project Planners beräkningar.
- Wilj Skriv ut på Project Planners Arkivmeny.

Skriv ut en vävnota från WeavePoint med inredning och anteckningar.

Öppna mönstret **Rand.wpo** i Exempelmappen. Arkiv|Öppna i WeavePoint.

Välj Alternativ | Anteckningar. Anteckningarna är gjorda med ledning av beräkningarna i Project Planner. De kommer att skrivas ut under binde mönstret med inredning.

Välj Arkiv|Utskriftsformat. Med marginalerna bestäms bildens storlek. Läs mer i referensdelen och i Hjälp-filerna.

Sätt marginalerna: Vänster 25 mm (anteckningarna skrivs alltid ut med vänstermarginal 25 mm.), överkant 30 mm. Med de här två måtten bestäm mer man var i övre vänstra hörnet bilden börjar skrivas ut. Den streckade fyrkanten på pappret visar hur bilden kommer att placeras vid utskrift.

Välj sedan höger 80 mm för att bestämma bildens bredd, och lämna nederkanten med 25 mm - bildens höjd anpassar sig i det här fallet efter de andra måtten. (Skriver man ut en bild med många inslag är det lämpligare att bestämma nederkantens marginal och lämna högermarginalen.) Pappret ska vara stående. Klicka OK.

Arkiv|Skriv ut|Med Inredning.

Från varptråd 1, Antal varptrådar 24. Samma i inslaget. Markera "Skriv ut med Anteckningar". Klicka OK.

Om illustrationerna i handledningen

En del illustrationer i denna handledning är gjorde med hjälp av WeavePoint Standard, som innehåller fler funktioner än WeavePoint Mini. I Standard kan man bestämma täthet på väven, visa som tyg och presentera väven som trådar med konturer. De möjligheterna har jag använt när jag gjort denna handledning för att göra presentationerna så tydliga som möjligt.

Om exemplen i programmet

Mönstren i mappen Exempel är inte skrivskyddade. Man kan av misstag råka skriva över ett sådant mönster.

Om copyright

Det är tillåtet att skriva ut denna handledning för eget bruk. Det är inte tillåtet att skriva ut handledningen eller delar av den i något annat syfte.

Slutord

Det har varit roligt och stimulerande att arbeta fram handledningen och de olika exemplen. Jag hoppas att du ska få glädje och nytta av att studera dem och att använda WeavePoint Mini i din vävning.

Åsa Martinsson

Martinsson & Eriksson Södertorg 2E, SE-621 57 Visby www.m-e.se